

Runam de Vilafruns: el model de restauració que proposa Montsalat compleix 15 anys

La plataforma ecologista insisteix en el recobriment i confinament amb materials aïllants dels dos grans dipòsits de residus, el del Cogulló de Sallent i el del Fusteret de Súria, tal com es va fer al de Balsareny per evitar que quedin exposats a l'exterior durant dècades

Vista actual de l'antic runam de Vilafruns (és el relleu intermig), recobert de verd / ARXIU/MIREIA ARSO

David Bricollé

Balsareny 14 GEN 2025 6:25

La **plataforma ecologista Montsalat** insisteix a plantejar el [recobriment i aïllament dels grans runams](#) salins del [Bages](#) (el del [Cogulló de Sallent](#) i el del Fusteret de [Súria](#)) com a mètode de restauració, **en lloc de la seva explotació i progressiva retirada**, que és el que hi ha previst. No perquè no comparteixi que aquesta (la de la retirada) seria la via ambientalment òptima, sinó perquè **considera que els terminis que es plantegen**, uns 50 anys, són inassumibles. I

que, a més, depenen de **factors externs** incerts com són la disponibilitat d'un mercat de la sal prou actiu i amb demanda perquè doni sortida a part del que es retiraria, i del cabal d'aigua necessari per a la dissolució d'una altra part i el seu enviament cap al mar a través del nou col·lector.

Per això, la referència en la qual insisteix Montsalat és la **restauració del runam de Vilaforns (Balsareny)**, en el qual es va optar per un mètode de confinament. És a dir, un recobrint amb capes aïllants, de manera que s'ha mantingut allà on era, però camuflat i evitant que el material salí tingui contacte amb l'exterior. Precisament, ara **s'han complert quinze anys de la materialització d'aquell projecte** que la plataforma considera aplicable (a gran escala, perquè aquell era un dipòsit molt més petit) als del **Cogulló i el Fusteret**. I, si cal, amb altres tècniques o materials, però que igualment facin possible aquest confinament. Segons sosté Montsalat, aquest mètode tindria dos avantatges principals. El més important, diuen, la rapidesa en la realització. **Calculen que és possible fer-ho en uns dos anys**. De l'altra, el fet que si en algun moment es considera un material realment rendible i amb mercat, es pot recuperar parcialment o per sectors.

Aquest projecte de referència que es va materialitzar a Vilaforns va néixer el **2006** a través de la mà de la mateixa plataforma Montsalat, conjuntament amb l'empresa d'enginyeria i **consultoria Grup Solucions**. La proposta que van llançar aleshores es basava en el cobriment de la muntanya amb polietilè. El departament de **Medi Ambient** de la Generalitat la va entomar, precisament amb l'objectiu que fos un banc experimental i que, si donava bon resultat, fos una referència per al futur.

El runam de Vilaforns, abans de fer-ne el confinament / ARXIU/S. REDÓ

Amb aquest propòsit, va convocar un concurs públic per recollir alternatives per «desimpactar», segons es deia textualment, aquest runam. De fet, no es va presentar com un projecte per tractar un dipòsit, sinó dins d'un paquet més ampli de mesures d'un pla hidrològic, per millorar la qualitat de les aigües. Finalment, **la proposta guanyadora va ser la que havia llançat precisament Grup Solucions**, que al projecte inicial hi va afegir que damunt de la capa aïllant se'n disposaria una altra de terra vegetal i s'hi plantarien arbres i arbustos per camuflar el runam.

El **2009**, l'empresa contractada per la Generalitat va iniciar els moviments de terra **per rebaixar la cota de la muntanya** i, el 2010, el projecte per aïllar de l'exterior els residus salins provinents de l'explotació de les mines de potassa encarava la recta final amb l'inici del cobriment dels tres milions de tones de residus salins i argiles.

Un any de treballs

L'operatiu es va iniciar a la base de la muntanya, al vessant nord, just on hi havia els coberts dels veïns, que es van haver d'enderrocar, ja que el que es va fer va ser donar més amplada al runam per reduir-ne els pendents. De baix va anar cap amunt tot col·locant les capes de geotèxtil com si fossin teules. Així, quan plou, l'aigua de la pluja llisca sense penetrar a la muntanya i va a parar a les rases i la bassa de recollida.

Treballs de cobriment del dipòsit de Vilaforns, l'any 2010 / ARXIU/GS

La intervenció **es va completar amb una capa de terra i hidrosembra, i la primavera del 2011 ja es van començar a fer visibles els efectes de la replantació**, ja que hi va aparèixer la primera capa vegetal. Un any després que es donés per acabada l'obra, les primeres anàlisis mostraven els primers efectes positius de l'aïllament, perquè es va constatar que s'havien reduït fins al 75% els nivells de salinització en torrenteres de l'entorn.

El 2013, els informes de seguiment que en feia el Departament de Medi Ambient asseguraven que l'antic dipòsit de Vilaforns ja no deixava sortir aigua salada del seu interior. En aquell registre es donava per constatat que **el drenatge intern havia quedat sec, la qual cosa es valorava per part de l'Agència Catalana de l'Aigua com un factor «plenament satisfactori»**, que, s'hi afegia, «posa de manifest que s'ha aconseguit que no hi hagi entrada d'aigua de pluja al runam», que és el que provoca la dissolució de la sal que contenen aquests runams i el seu posterior arrossegament i filtració cap a les capes freàtiques.

Montsalat va ser el precursor de la idea del recobriment del runam de Vilaforns amb **polietilè**, però amb posterioritat ha defensat la utilització de nous materials per a aquesta mateixa finalitat en altres dipòsits salins. En concret, va plantejar que es fes una prova pilot al runam de la Botjosa de Sallent segellant-lo amb **poliuretà projectat**, material que ja s'utilitza amb assiduitat en la construcció com a aïllant tèrmic. Consideren que amb aquest mètode es podria treballar amb zones de fort pendent (com són els dos grans runams), de manera que no caldria fer els moviments de material, i que aquest, una vegada recobert amb terra vegetal i amb sembra i plantació, ja no hi caldria manteniment.